

Vad har hänt?

Helge Heerberger:

Under den svart-vit-röda diktaturen.

Det trogna folket har inte övergivit sitt höga herrskap.

Vid maskraden i Koburg träffades de avsatta högsta herrskaperna för första gången åter officiellt och i all sin gamla glans och samtalade om kommande härliga tider. Och det trogna folket stod på slottsbacken och hurrade. Koburg är ju nationalsocialistiskt och kunde därför använda skattemedel till att dekorera staden för bröllopet i stället för att understödja svältande arbetslösa. Men folket hurrade i alla fall. 1918 flydde de tyska furstarna i största hast, men när de sågo, att det inte var så farligt med revolutionen, kommo de tillbaka och lördade pengar. För ungefär tio år sedan var det slutligt folkomröstning om dessa pengar — det trogna folket övergav inte sina härskare. Men furstarna kunde aldrig få nog, och varje år sedan dess har det varit nya processer, som ofta rört sig om millioner, i de allra flesta fall ha furstarna vunnit.

Dessa höga herrskap, som rovgirigt tillkänslat sig alla fördelar de kunnat få, som utan tillmymelse till skamkänslan utvecklat en utmanande lyx på det nödlidande folks bekostnad, de bereda sig nu på att återöfva också sin gamla härskarställning. Exkronprinsen och fru yttra sig på möten och i pressen, glömande sin ed att inte blanda sig i politiken om de få komma tillbaka; i talrika pappershandelsfönster ser man fotografier av den högborna familjen. Inrikesminister von Gayl har sagt, att monarkin är den enda Gudi behagliga styrelseformen, fast frågan om republikens likviderande än så länge inte vore aktuell. An så länge —? Kanske så länge Hindenburg lever. Kanske inte ens så länge. Tidpunkten är oviktigt. Otvivelaktigt är, att de, som nu ha makten, förbereda monarkis återupprättande. Och att tyvärr åtskilliga undersåtar komma att hurrar, ifall kronprinsen får tåga in genom

Brandenburger Tor. Kronprinsen har sagt, att hans tre passioner äro, kvinnor, sport och krig. Men vad betyder sådant? Han är en ättling av Fredrik den Store — och undersåtes-mentaliteten hos den tyske småborgaren förefaller att vara outrotlig. — — —

Herr von Papen talar mycket ofta om Gud. När han ingenting annat har att stöja sig på, varken parlamentsmajoritet eller någon tjänbar paragraf i författningen åberopar han sig på Vår Herre. När han drog sina konsekvenser ur domslutet i Leipzig, nämnde han visserligen inte Guds namn — men det var väl underförstått, ty de åtgärder han vidtagit efter Leipzig stöja sig inte ens till skenet på lag och rätt.

Weimarförfattningens § 48 om tillfällig, berättigad diktatur.

Domslutet i Leipzig var ingalunda en seger för Preussen. Visserligen hade man räknat med ett fullständigt nederlag, därför rådde till att börja med stor glädje över den moraliska rehabilitering domslutet innebar för kabinettet Braun, och demokratiska tidningar ordade om rättens triumf. Men glädjen svannode ganska snart. Ty vid närmare betraktande visade det sig, att vad preussiska regeringen fått sig tillerkänt i Leipzig, är av helt och hållet formell natur och utan något som helst praktiskt värde. Diktaturparagrafen 48 har två moment — enligt det första kan rikspresidenten inskrida mot regeringen i något av de tyska länderna, ifall detta gjort sig skyldigt till pliktförsummelse — enligt moment II kan rikspresidenten inskrida mot regeringen i något av de tyska länderna, ifall den allmänna säkerheten och ordningen är hotad. Högsta domstolen har salomoniskt förklarad, att mom. I inte kan tillämpas i fallet Preussen, men väl mom. II. Braun har sålunda fått det erkännandet. (Forts. å sid. 4.)

VARLDSPINIONEN KAN INREGISTRERA EN SEGER, då Alabamas myndigheter upptagit till förnyad prövning rättegången mot de åtta till döden — i ett fall till livstids fängelse — dömda negerpojkar från Scottsboro. Pojkarna som är mellan 13 och 21 år gamla har varit inspärade i dödscellen ett och ett halvt år. Bland dem är de båda ynglingarna Wright, vilkas moder, fru Ada Wright, genom sin Europaturné måhända bidragit till pojkarnas frigivning.

TYSKA VALEN visade som man förutsett att Hitlers röster minskat — med över 2 miljoner! — socialdemokraterna förlorade även åtskilliga mandat men kommunisterna har fått en kraftig ökning. Då de tysknationella, det enda parti som stöder Papen även ökat, betraktas valet trots allt som en seger för Papen. Riksdagen anses fortfarande såsom arbetsdaglig och Papen fortsätter sin statismålväpningspolitik. Weimarförfattningen är snart ett minne blott.

AMERIKANSKA VALEN VISAR att Roosevelt som väntat var blivit vald med överväldigande majoritet, 472 elektorer med 51 för Hoover. Andä var omkring en miljon demokratiska väljare berövade sin rösträtt av olika skäl, hemlöshet, skattskyldighet etc. Segern är fantastisk, då demokraternas historia hittills varit rik på nederlag. Förbudets upphävande, som i varje fall blir en påtaglig följd av valet, kommer att inledas med frigivande av 81 och vin, vilket frakallat starka glädjeyttringar bland medborgarna. Om Roosevelt kan rädda världsekonomin blir en tvistigare fråga.

DET FRANSKA NEDRUSTNINGSFÖRSLAGET förklaras och utlägges av M. Herriot, utan att fullt tillfredsställa den vetgriga opinionen. Regionala fördrag mellan Europas stater för att betvinga angripare, en internationell armé, obligatorisk skildning är några av programmens huvudpunkter. v. Papen i Tyskland har tagit fasta på principen om likartade arméer och lika beväpning för Europas fastlandsstater och säger, att om det är meningen att på detta sätt förverkliga Tysklands krav på likaberätti-

AKTIEBOLAGET KOL och KOKS
Telefoner: »KOL och KOKS»

Röst och tal präglar människor och mänsklig samlevnad.

Doktor Alfild Tamm:
Talvärden är ett viktigt socialt intresse.

Röst- och talvärden som en folkhygienisk fråga — det är det intressanta ämnet för en diskussion som — närmast med anledning av det Institut för Talelidande som har öppnats i Danmark i höst — har pågått i ett par olika tidningar mellan Hilma Henningsson, lärarinnan i diktion vid Musik konservatoriet och Högre lärarinneseminariet och d:r Paul Frenckner, f. n. föreståndare för foniatriska polikliniken vid Sabbatsbergs sjukhus.

Doktor Alfild Tamm.

Som ofta sker har det här varit sjukdomsfallen som först givit impulsen till en verksamhet, som säkert kommer att visa sig vara av största allmänt uppfostrande betydelse. Vi be att i ur och ordning få lämna ordet i denna fråga till en läkare, doktor Alfild Tamm, som i vårt land särskilt haft med talets sjukdomsfall att göra, och en talkonstnär, fru Manda Björling Falck, som vid sidan av sitt konstnärliga arbete tagit sig en också taluppföstran.

mer att få formen av en upp-och-nedvänd pyramid, eftersom de äldsta och tidigast födda och alltså fåtaligaste naturigtvis bör ha sitt tillhåll nederst.

KEUGERRÄTTGANGARNÄ har kommit in i det utvecklingskede, att allt låter sig försvaras — bara man har lämpliga konton — det nyaste heter Meta-konto.

TVA SINNESSLOA FRÅN VIMMERBY har K. Maj: tillrömat att ingå i det äkta ståndet, trots den föregående illegala familjebildningen, som de förklarad sig i varje fall ämna fortsätta med. De hade gärna velat legitimera sina redan födda barn. När får vi äntligen ordnat steriliseringsfrågan?

TIDEVARVET HAR TILL SIST att med tacksamhet och glädje anteckna den stora händelsen att vår värdin till lisekreten, som bidrag till vårt reklamkonto utlöst ett snabbt och uppmuntrande svar. Första dagen inbragte oss 21: — kronor, andra dagen 75: —, tredje dagen 101: — kronor från tillsammans tjugufem personer. Vår tacksamhet över vad som kommit innesluter en spänd förväntan för de kommande dagarna.

Veckovisningen

Läckert och hälsosamt
är smörgåsbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterstapningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

D:r Alfild Tamm instämmer till fullo med fröken Henningsson om att talvärden är en oerhört viktig sak, där förvisso något måste göras. Hon påminner om de försök som från professor Jundeells och hennes sida gjorts för att i samband med Allm. Barnhusets omorganisation få till stånd en anstalt för vård av tallidande från olika delar av landet. Men myndigheterna har inte velat vara med. Emellertid finns ju redan den poliklinik, som d:r Tamm inrättade 1914 och som sedan den kort därefter övertogs av Folkskolledirektionen numera heter Stockholms folkskolors poliklinik för talrubning och vidare den av d:r Borg och professor Holmgren grundade foniatriska polikliniken vid Sabbatsberg.

D:r Tamm anser det för sin del lyckligt-gast om värdar av personer med tal- eller röstfel handhaves av läkare, eftersom det i de flesta fall är fråga om någon form av sjukdom. Talets och röstens sjukdomar eller tallidande vore därför en rikigare benämning. Men till följd av arbetets stora omfattning är det nödvändigt att även pedagoger deltaga i detta — själv har doktor Tamm alltid haft pedagoger till sin hjälp. Det behövs vidare samarbete även med kirurger och tandläkare för värden av personer med goddefekter alltefter sjukdomens art. Men det är mycket ofördeklagt om pedagogerna arbetar utan hjälp av läkare.

Först och främst gäller det emellertid att fastslå, att det är fråga om ett utomordentligt viktigt socialt intresse, säger doktor Tamm. Talrubningar betyder för många människor ett allvarsam hinder för hela deras utveckling. Dessa lidanden kunna direkt eller indirekt försvåra valet av yrke. Hos individer med

(Forts. å sid. 4.)

Regeringen rör vid vapenindustrien.
Tomträtten i kristider.
En intervju med Advokat Mathilda Stael von Holstein.
Seven Stolpes roman.
Annäles av Hagar Olsson.
Köket — ett modernt näringslaboratorium.
Siljansskolans kurs i näringshygien.
Kom ihåg Tidevarvets billighetsprenumeration!
Helårsprenumeranter för år 1933 erhålla tidningen gratis under november och december.
Pris för helår Kr. 6:—. Till Årets slut 75 öre. Postgiro 1544.

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wagner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honarine Hermetin.
REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.
Utkommer varje helgfri lördag.
Triewalsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
Inneh: Eva Andén,
Norrlånggatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsrätts
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Aven skriftliga
förfrågningar.

TANDLÄKARE

Tandläkare
Per-Einar Fryklöf
Norr Mälarsstrand 76, 7 tr.
Mottagn. kl. 12.30—1.30, 6—7 e. m.
samt pr. tel. Kh. 342 40.
Låga taxor. Rådfrågn. kostnadsfri.

Tandläkare
Eva von Heideman
Mottagning enligt överenskommelse.
Ostermalmstorg 5, 3 tr. Tel. 736 54.

Tandläkare
EDVIN HINDERS,
Medl. av Södra Tandläkarförning.
Torsgat. 41 (mell. Odengat. o. S:t
Erikskat.) Mottagn. enl. överens-
kommelse (även Söndagar).
Tel. (3) 878 70.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord, även för längre tid.
Tryggt och egen., välsk.
Tel. 778 24.

Liliesjöes

Parfyeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM
Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82.
Hantverkargatan 85 — Tel. Kh.
25 85.
Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.
Aderbräckerstrumpor — Häftlösnings-
— Maggördlar — Bräckband — Sä-
nitets- och Förbandsartiklar — Kata-
log gratis.

Klockarebolagets

Begravningsbyrå
Skeppareg. 59. (67) 74 36. N. (20) 60 98.
Fyllador: St. Paulsg. 15. Sö. (40) 30 87.
Agneq. 40. Kh. (5) 335 28.
Efter affärstid Sö. (40) 42 40.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " 73 37
GGOTATAN 52 " 535 09

Tandläkare
**EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER**

Stockholms största och modernaste
tandkliniker för alla samhällsklasser.
Östermalm:
Kommendörsg. 16. Tel. 728 50, 728 70
Kungsholmen:
Hantverkarg. 37. Tel. K. 37, 38.
(Banförbinden v. Kungsholms Lövskog)
Mottagn. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.
Tandvård behandlas hela dagen 8—7.
Lördagar stänges 4 (sommar mån. 2).
Kostnadsfri rådfrågning.
Endast exam. tandläkare.

Den 12 Nov. 1932.

**Regeringen rör vid vapen-
industrien.**

Svenska regeringen har tagit initiativ till en självständig svensk handling i ett av de mest ömtåliga och ödesdigra internationella problemen, nämligen frågan om den privata krigsindustrin, den privata handeln och förtjänsten på denna industri samt handeln länderna emellan. Enligt statsministerns uttalande till statsrådsprotokollet skola de blivande utredningsmännen pröva huruvida vapenindustrin bör läggas om till statsmonopol och exporten till utlandet av »utrikespolitiska skäl» bör begränsas.

En dag i somras förekom i pressen en liten officiell notis om vilka firmor som hugnats med order från arméförvaltningens artilleridepartement. Läsaren fann där att bara denna enda order berörde ett tjugotal svenska firmor vilka tillverka nyttigheter men till en del ha sin omsättning baserad på order från arméförvaltningen. Till exempel: en firma som tillverkar grytor och kyrkoarmatur levererar även gasmaskdetaljer. En omläggning till statsmonopol måste alltså beröra en stor del av den svenska industrien och medföra motsvarande svårigheter, mycket större än de som uppstå sig då sprithanteringen blev statsmonopol. Det är föresten bra att erfarenheterna från denna monopoliserings föreligga, och att man nu är mera vaken än man var vid Bratt-systemets genomförande för att ett statsverk kan få ett intresse av att uppvisa ett god affärsresultat likaväl som en enskild företagare.

Vapenindustrin för våra hemmabehov kan under förutsättning att den nuvarande politiken fullföljes och vår politiska situation blir ungefär likartad i fortsättningen icke blomstra, den måste krympa samman av sig själv. Därför är det av betydelse hur först utredningsmännen och sedan de beslutande myndigheterna ställa sig till frågan om exportens begränsning. Vapenexporten har varit något som mer än den privata vapenfabrikationen upprört pacifisterna och det är mot den de har riktat sina angrepp. Vi ha hittills

Tomträtten i kristider.

Tomträttsförärandet i Stockholm är som bekant sedan något år tillbaka föremål för en utredning som bl. a. har till syfte att klarlägga möjligheterna för tomträtts tillämpande också i stadens inre delar. Den kommitté som slyssar med uppdraget och som består av borgmästare Carl Lindhagen, advokat Mathilda Stael von Holstein och överste-löjtnant Carl Nyström har på fastighetsnämndens uppdrag företagit en resa till Tyskland och Holland för att studera dessa länders tillämpning av tomträtten och då delegationen i dagarna återkommit från sin resa fråga vi advokat Stael von Holstein om de kunna erfarenheterna.

Tyskland fick sin tomträttsförordning redan 1919. Men de abnorma förhållanden i finansiellt avseende som allse-dan kriget rätt i Tyskland gör det svårt att anställa några jämförelser, omtalar advokat Stael von Holstein. Den väldiga byggnadsverksamhet, som efter markens stabilisering 1923 sattes igång med tillhjälp av den extraskatt på fastigheter, Hauszinssteuer, som då ut-togs, har efter 1930 så godt som avstannat. För Berlins viktiga kommande t. ex. behövs knappast längre några nya bostäder. I stället för den väldiga inflytning, som för några år sedan beräkna-des uppå till en 300,000 personer årligen, har nu inträtt en utflytning, som i år beräknas till omkring 100,000 personer. Markvärdet i Berlin uppgick år 1930 till cirka 300 miljoner mark. Det

har nedgått med en tredjedel. Staden Berlin befinner sig i ett katastrofalt finansiellt nödläge, man vill framförallt sälja — om det går att sälja — och tomträtten diskuteras egentligen inte vidare.

I Lübeck däremot, som sedan gammalt äger stora markområden, upplätes jord endast mot tomträtt medan den i Bremen tillämpas endast vid s. k. Siedelungen.

I Holland tillämpas i flera städer sedan gammalt en målmedveten bostads-politik, Haag upplätes sedan 1900 uteslutande mot tomträtt, i Amsterdam har man liksom här övergett till tom-trätten utom när det gäller markupplä-telser för kyrkliga ändamål. Tomträtt eller äganderätt har länge varit en brännande fråga i den politiska diskussionen. Äganderätts intressen förfäktas där av högern, den riktning som tror att man måste ha enskild äganderätt till marken för att kunna bo lycklig. Den glömler därvid att det icke stämmer för det stora hushushets vidkommande, där ägaren icke bor!

Själv anser jag, slutar advokat Stael von Holstein, att tomträtten säkerligen är den enda riktiga principen och den är värd många uppoffringar. Men jag vill framhålla att den ingalunda är så enkel och att den allrahest under nuvarande onormala förhållanden på det ekonomiska området nog måste utredas och övervägas.

alltid fått höra att Sverige skötte sig så utomordentligt fint och lojalt på denna punkt som följde vapenhan-delskonventionen av 1925 trots det denna ännu icke blivit internationell lag. Det vill säga vapenexporten var förbjuden och tilläts endast genom licenser och uppgifter på alla transaktioner lämnades. Dessutom har det varit svenskt regerings praxis att inte sälja vapen till länder i krig eller revolution. Men exportsum-man på 12 miljoner under 1931 fanns ju där i alla fall, och även om jaktgevärv ingick i densamma, så var den ändå för stor. Och uppgiften att man till länder i krig såsom Japan och Kina endast effektuerade ti-digare beställningar kunde inte lugna pacifisterna, då de inte visste uti krigsmateriel som exporterades till neutrala länder togo vägen sedan.

Och för var gång det gällde att Sverige skulle föra fredens och av-rustningens talan på den internation-ella arenan kände de det som en skam att vårt land förtjänade på kri-vat vapenfabrikationen upprört pacifisterna och det är mot den de har riktat sina angrepp. Vi ha hittills

dade förstörelseredskap. Dessutom voro de medvetna om den risk det medför att vårt land är ett centra, låt vara ett av de mindre för vapen-internationalen.

Det är därför med glädje vi hälsa det faktum att systemet är allvarligt satt i fråga genom beslut om utredning och statsministerns direktiv. Därmed har ju också den socialde-mokratiska regeringen givit ett finger åt principen: handla självständigt efter de principer som interna-tionellt äro erkända som riktiga, även då andra döda med att göra det.

Det är grupper och publikationer, vilka betraktats som betydelslösa som huvudsakligen skötit oppositionen mot det nuvarande systemet. Vid konseljen den 4 november fingo de i all tyshet ett betyg på att deras arbete att dra fram och belysa fakta om vapenindustrin icke varit förgä-ves. Må de fortsätta.

Det mål som vi äro emot är det-samma, som uttrycktes i Rådikala Gruppens program: avveckling av vår rustningsindustri och vapenex-port samt förbud mot privat krigs-beväpning.

HAVELOCK ELLIS,

den världsberömda engelske läkaren skriver om

**HALL
Ensamhetens
brunn**

”Skreven av en fulländad konstnärlig författare ... den första engelska roman som i fullkomligt trovärdig och logisk form

skildrar en speciell sida av sexuallivet — så gripande och livligt och samtidigt så fritt från all enstötighet att man måste ge Radclyffe Halls bok de ämplaste lovord.”

Pris 9: 50, inb. 12: —.

Tidn

Esperantoexamen på Tomtebodan.

I måndags hölls den första examen i esperanto ut på Blindinstitutet vid Tomtebodan. Examenförrättare var rektor Sam Jansson vid Beskowska skolan. Det var en grupp på omkring femton elever ur olika klasser som efter ett års frivilliga studier av språket under fröken Margas Tisells ledning skul-le visa vad de lärt. Examen, som var en av de gladaste och trevligaste man kunde tänka sig, gav vid handen att barnen hade lärt sig språket mycket bra och varit synnerligen intresserade av detta extra ämne. Som läsebok användes Hen-py Widströms lilla häfte om Marjo, men det förekom också frågor på grammatiken och timmen avslutades med en liten konversation mellan eleverna och ett par utländska esperantotalande gäster.

— En av våra största svårigheter har varit att det är så ont om böcker, sade fröken Tisell. Annars har vi nu också en liten tidning på esperanto för de blinda. Det har en stor betydelse för barnen att genom sitt intresse för esperanto kunna komma i kontakt med andra likatän-kande. De skriver brev till kamrater i alla möjliga olika länder och det bidrar att bryta isoleringen, som alltid hotar de blinda barnen, särskilt sedan de lämnat skolan och återvänt till sina respektive hemorter, där de kanske efter många års bortovaro ofta inte längre har några vänner och bekanta.

Det visas några pryddigt maskinskrivna brev på esperanto, som av de sakkunniga examensvittnena få mycket god visdom. Man hoppas att kunna fortsätta med arbetet — som hittills gjorts mera på för-skott — och sålunda också på detta sätt skapa en känsla hos de blinda barnen av kontakt med yttervärlden. C.

Samarbetskommitténs för fridsfrågor bibliotek och studierum, Lilla Nygatan 4, 4 tr., Stockholm, hålles öppet för allmänheten: dagligen kl. 9—17 samt tisd. och torsd. kl. 19—21.

DAMER!

Besök **Damfriseringen**
Pontonergatan 14 (H. S. B:s hus).
Permanent 15 kr., Mise en plise. Färgning av ögonbryn o. ögonfransar m. m. Allt arbete utföres noggrant o. omsorgsfullt. Beställningar mottages tacksamt pr. tel. K. 37 76.
Vördsamt DAGNY GUSTAFSSON.

BRÖDBODEN

(Inneh. V. Sedlund.)
Lilla Nygatan 12 — Stockholm
Tel. Norr 26 25
Alltid förstklassiga Brödtillverkningar av alla slag.

Gör Edra inköp av matvaror i

Bergslagsboden

Västmannagatan 6
Tel. 89 22
Dagligen färska charaktärsvaror samt god hemlagad mat, Bröd och mjölk.

JULIUS ENGSTRÖMS

FRUKT- & KONFEKTRYFFAFF
Adolf Fredriks Kyrkogata 11
(mitt emot Riksförskräningsanstalten)
Tel. 102 20.

Goda varor till billiga priser. In-och utländska frukter. Rikligt lager. Vårer hemsändas.

sen så stillfull förtörelse, så klart tänkt, behärskad och ändå varmt levande att det känns som en glädje och ära att få göra hennes bekantskap —>

skriver **STEN SELANDER** i D. N. i en anmeldan av

**Annie Löfstedts
essäsamling:
EN KVINNA
OM BÖCKER**

Selander tillägger bl. a.:
»Annie Löfstedts recensioner hör, mänskligt att döma, till dem som måste fylla sin uppgift på ett månstergilt sätt.»

4: 25
BONNIERS

SEDAN MER ÄN 80 ÅR
VÄRDMÄRKT
I SYMASKINER

Sven Stolpes roman.

Med den ganska slarvigt hopknapna romanen »Fega» beredd Sven Stolpe onekligen sin publik en viss besvikelse; man hade väntat något mera av författaren till »1 dödens väntrum». Det var med spänning man gick till läsningen av den nya romanen *Madame Sallerin* — andra delen i den cykel, som inleddes med »1 dödens väntrum». Romanen är fullt fristående och utgör liksom den föregående delen ett avslutat helt, men ingår samtidigt — som ett mellanspel — i den planerade cykeln.

Det är med förjunsing man stiftar bekantskap med den äldre livskonstnärinnan *madame Sallerin* och den krets av unga hediningar som hon samlat omkring sig i sitt hem — med det hälsosamt klingande namnet *Villa des Tilleuls* — hjärtat av det sköna landet Frankrike. Som en till livet återvändande sjukling med upprivna nerver, plågad av själsliga konflikter, gör hjälten från »dödens väntrum» sin entré i detta åt livets och glädjens makter helgade pensionat, och återvinner här så småningom sin fysiska och andliga jämvikt. Han finner en ny livsform — diktnadet — och synes komma till en viss klarhet i den konflikt mellan modern livskult och kristendom som sönderstirter hans sinne. Under påverkan av de tragiska händelser som skaka den sorglösa hedniska idyllen i *Villa des Tilleuls* blir han starkt i sin känsla av den animaliska livskultens otillräcklighet inför hårda prövningar: i slutet av boken ser man den visa och alltförstående katolska biktfaderns skugga avteckna sig som ett varsel bakom hjälten än så långt rätt spröda skuldor.

Författaren framträder själv tämligen ohöjdt bakom bokens jag; det är sin egen inre livsutveckling han skildrar, sina egna problem han diskuterar, sina personliga erfarenheter han mer eller mindre direkt återger. I viss mån är detta en svaghet; personerna bli inte fullt så fristående som man kunde önska. I *madame Sallerin* och det koleraliska originalet *La Cojère*'s diskussioner och andraganden igenkänner man blott alltför lätt den flotta essayisten

Sven Stolpes stilvärdningar. Men på samma gång är detta författarens styrka; han föraktar den artistiska kurrögymnastiken och blottar direkt nerven i sitt eget ingenium, sin heta puls, sin brinnande intellektualitet. Det är ärligt, eggande, modernt! (Och sådant är man minsann inte bortsikad med inom modern svensk prosa — normalprosa, hade jag så närlagt.)

De resonemang angående diktnadets väsen som författaren utvecklar i boken — diktnadet såsom en livsform bland andra och icke såsom den vulgärpopulära uppfattningens Ersatz-funktion! — kan till fullo tillämpas på hans eget sätt att bika, berätta och dikta. Den som är intåg i dagens *on dit* i den svenska litterära världen igenkänner kanske med ett leende författarens egna färskva upplevelser i skildringen av den äckliga psykoanalytikern dr. Landormy och hans sätt att behandla förlåtaren Léon Bellet; lika så ser man konflikten mellan den så kallade »livsdyrkarskecten» och den för sin nägot oklara kristendom desperat kämpande Sven Stolpe i alla sina faser utspela sig inom *Villa des Tilleuls* murar. Men leendet på ens läppar förflyktiga ganska hastigt, och man gripes i hjärteroten av det ärliga sökande och den brinnande lust till personlig vidräkning med intellektuella och moraliska värden som varje rad i boken vittnar om.

För min personliga del finner jag inte författarens tendentösi genomföra seger över de glada hedinarna i *Villa des Tilleuls* övertygande. (Han låter bl. a. *madame Sallerin* dö med en förbannelse över sitt liv på läpparna, och bokens jag springer strax med genomsnittlig triumf till den katolska patern med bud om den »världsliga» damens slutliga nederlag.) Man kan utan tvekan gå med på, att *madame Sallerin* och de övriga trotsiga »hedningarna» bygga sitt liv på en illusion vilken inte håller stånd inför den slutliga uppöppningen — döden, eller den stora förlusten. Men det är svårt att inse, vilket som är bättre: att bygga sitt liv på en illusion, såsom den gör, vilken

Köket — ett modernt näringslaboratorium.

Våra kök får inte längre betraktas som osande och föraktade rum, dit man blott högst generad låter gästen få en inblick. De skall betraktas som intressanta och utomordentligt betydelsefulla näringslaboratorier!

För att bidraga till förverkligandet av denna viktiga princip har rektorsparet *Harald och Signe Alm* uppe vid Siljansskolan i Tällberg, Dalarna, för den kommande vintern anordnat kurser i näringsfysiologi och näringslära, där den kände specialisten på området, dr. *Ragnar Berg* från Dresden, kommer att föreläsa.

Köken har redan till det yttre börjat genomgå en sådan reformering som den ovan angivna, framhåller rektor *Alm* i sin redogörelse för de blivande kurserna. Nu gäller det att fortsätta denna ut-

inte tror på ett liv efter detta och en lyckta utöver stundens, eller att överbrygga sin död och sin förlust med en illusion såsom den kristna människans gör. Den senare kommer otvivelaktigt lättare undan vid de stora avgörandena. Men är det för den skull utan vidare givet, att det är den förra som har lidit det definitiva nederlaget?

Händelserna i *Madame Sallerin*, och förlåtaren sitt att skildra dem, ha inte övertygat mig om detta. Snarare tvärtom. Men vad boken övertygat mig om är att författaren ärligt lagt fram sin syn på problemet, och med fascinerande intensitet skildrat det avsnitt av det moderna livet som han gjort till sitt. Man skiljes inte från denna bok utan att ha tvingsats till att prova sina egna livsvärden hållbarhet. Man läser den med största spänning och intresse — stimulerad av den originella miljön och den medryckande, moderna stilen — och man lärnar den ifrån sig med ett varmt och oppositionslustigt hjärta.

Hagar Olsson.

Sven Stolpe: *Madame Sallerin*. Bonniers. Kr. 6:50.

veckling i det inre, i själva kökets funktion. Men här till fördras, att det utbildas kvinnor — och även män — med insikt i den nya näringsfysiologi och näringslära, kvinnor och män, som kan förmedla och omsätta alla de nyvunna revolutionerande upptäckter, som näringsvetenskapen gjort. De skulle kunna arbeta som näringskonsulenter och som sådana tjänstgöra som rådgivande vid barnhem och ålderdomshem, vid anstalter av skilda slag, vid fabriker, hotell och restauranter, vid livsmedelsindustrier och livsmedelsaffärer, vid skolor och undervisningsanstalter och över huvud såsom anställda av kommuner eller hushållningssällskap stå till tjänst med råd åt husmödrarna och hemmen, eller såsom diet-assisterer eller dietsystrar och som sådana vara behjälpliga vid vården av sjuka och praktiskt omsätta och utföra läkarens dietföreskrifter vid sjukhus och vårdhem.

Att det finns intresse för saken visades redan i somras, då dr. *Berg* höll en enveckas kurs i modern näringshygien för ett fyrtiotal skolkökslärarinnor vid Siljansskolan. Där yttrades en stark önskan om grundläggande utbildning. Den nu planerade kursen skall räkna från 6 febr. till 6 maj 1933. Dessutom kommer ett antal kortare specialkurser att följa under sommarens lopp, bl. a. för husmödrar. Om alla detaljer kan man få upplysningar genom hänvändelse till Siljansskolan, *Tällberg*.

— Det är, framhåller rektor *Alm*, om mycket stort värde att vi har fått just dr. *Berg* som kursledare. Han har ju bl. a. under sin mångåriga vistelse i Tyskland under svåra tider alldeles särskilt fått sätta sig in i problemet hur man av minsta möjliga tillgångar ifråga om näringsämnen skall lyckas utvinna största möjliga värde för kroppen. Att hela näringsproblemet är av en utomordentlig betydelse är ju fastställt t. ex. så länge det är fråga om djuruppfödning! När det gäller den mänskliga födan är vi mera hänvisade till slump och tradition. Här är verktygsverken rikt och betydelsefullt verksamhetsfält och vi hoppas att kurserna vid Siljansskolan skall vara en god impuls till fortsatt arbete och intresse.

Restaurang Port Arthur

Blekingegatan 40
Telefon Söder 34784
Bra matställe

Ellen Michelsen har här till korta, gripande biografier samlat upp gifterna om dessa kvinnors öden.

Ellen Michelsen 7 kvinnor ur den ryska revolutionens historia.

Ytterst lärorik överblick av den historiska revolutionära utvecklingen i Ryssland.

Ingeborg Björklund i F. D. P.
Axel Holmströms Förlag 3: 75
Inb. 5: 75

V I S T Å T I L L T J Ä N S T

ARMÅTUR och RADIO. VAR?

skall man köpa bra och billig ARMÅTUR och RADIOAPPARATER. *Armkröner* från kr. 25 till högre priser. Fotovädning DAHLGREN'S ELEKTRISKA HORNIGATAN 49. Götgatan 82, J. O. 52

BABYUTSTYRSLAR

BABYS BOD Grevturegatan 9, STOCKHOLM Tel. O. 1860. Specieaffär för Babyutstyrslar och Småbarnskläder.

BAGERI

Pröva våra härliga Grahamskorpor och vårt goda Kaffebröd, specialitet Saffransbröd, samt våra goda ettöres skorpor. **Elsas Bageri** Döbelngatan 15. Tel. N. 154 31. Filial: Malmksällingsgatan 41, Tel. 153 05.

BOKBINDERI

ELLA WITT-NORDGREN'S **BOKBINDERI** Hantverkaregatan 44, I tr., Stockholm. Kh. 87 31. Rekommenderas för Biblioteks- & Privatband. Lektioner meddelas. Begår resp. sk.

Schönfeldts Efters Bosättningsaffär

Inneh. Ö. Burmeister 9 Lilla Nygatan (Språvagnshälsplats: Käkbrinken) - Telefon N. 145 29. Rekommenderas sitt välsorterade lager av GLAS, KERAMIK, PORSLIN och BOSÄTTNINGSPARTIKLAR

DAMFRISERING

f. d. Sundins Damfriserings T. Sö. 332 99, *Edda Bloom*, Götg. 18, I tr. *Ferment* med. *Blår* en på. *Kamm*, ett långt och kort hår. *Brust* läst. *Hårföring* och *Hår* arbete. *Spec. Medicinska* och *Estetiska* Hår- & *Ansiktshandling*. *Manicure*, *Pedicure*, *Opplysnings* formeras och *läras*.

KINESISKA MAGASINET

Äkta Kinesiskt Thé från eget plantage. KINESISK SHANTUNG **KINESISKA MAGASINET** (Rylanders) Etabl. 1883. Jungfrug. 29, Stockholm.

KLÄDESMAGASIN

Klädesmagasinet å Söder. 40 Götgatan (hörnet av Högbergsgatan) SKINNINFORMATIONER i ett 40-tal moderna variationer. KAPPTYGER - KLÄDNINGSTYGER

KOP DE VANFORAS ARBETEN

GYNNA DE VANFORAS FÖRSÄLJNINGSCENTRAL Beridarebansg. 23, B. Sthlm. Tel. 35 16. *Försljning av vanforas arbeten:* Vanforor, släpkäde varor av alla slag, skåp, skåp, bänkskåp, handarbete, rokar och förkläden, lampor, lampskärmar, teakruser m. m. Beställningar emottages. HJALP DE VANFORA TILL SJÄLVHJÄLP!

Luchs Reklamhoffe

MUSIKLEKTIONER

Piano- Orgel- och Sånglektioner givas åt nybörjare och något försäkomna. Examinatör lärarinna. Upplandsg. 70. V. 392 49.

MOBELPOLITYR

Lundahls Möbelpolij Svensk vara är ett utmärkt renoveringsmedel för bonade, polerade och lackerade möbler, golv, kottmattor etc. Borttager vattenfläckar på bonade möbler. Återställer dem i sitt ursprungse skick. Efter användning av oljan är möbelen impregnerad. LINDAHL'S TERN FABRIK Mälarsjöden. Tel. Mälarsjöden 666. Nederlag: Köpmang. 24, Stockholm. Tel. 122 99.

PARFYMAFFÄR

RIK SORTERING AV Parfymer, Tvålar, Kammar och Borstar hos B. Svenssons Parfymaffär (f. d. Hylins.) Regeringsg. 11. N. 64 69

RENOVERINGAR

Tor Hansson & Co. Konservatorateljé DROTNINGGATAN 10, 5 tr., STOCKHOLM. Tel. (1) 119 79. Renoverar skulpturer, målade och förgyllda antikviteter och konstföremål. Utför dekorativa målningar i antika stilar på möbler m. m.

SJUKHEM

Sjuk- och Konvalescenthem STUREHEMMET Stureparken 7. Tel. 182 79. *Wendela Heilman, Dipl. Rödakorssyster.*

SKOLKURSER

Individuell undervisning för klåna barn. Förenklade skolkurser. Kursen lämpar sig för elever, som ha svårigheter att följa med i större klasser. **Linda Öbergers Eft., Skolkurser** Grundade 1914. Tel. V. 394 72.

SPRÅKSKOLA

Brettner's Språkskola Karlavägen 22, I tr. Tel. (1) 114 45. Privatkurser i Latin, Tyska, Engelska, Svenska, Matematik. Mottagn. 11—12 f. m.

TANDTEKNIKERKURS

Ged. utbildn. i guld- och kautschukarb. Mångårig. E. Landau, Valhallavägen 112, Stockholm. Tel. Norr 195 21.

RENOVERINGAR

Tor Hansson & Co. Konservatorateljé DROTNINGGATAN 10, 5 tr., STOCKHOLM. Tel. (1) 119 79. Renoverar skulpturer, målade och förgyllda antikviteter och konstföremål. Utför dekorativa målningar i antika stilar på möbler m. m.

TAPETSERARE o. DEKORATÖR

ANTON PERSON Måster Samuelsgatan 40, I. T. N. 184 19. FATÖLJER - SOFFOR - OTTOMANER Beställningar och renoveringar utföras till humana priser o. garanti för gott arbete.

REKLAMKONSTSKOLA

Utbildning för reklamens yrken samt **MODETECKNING** erhålles vid **REKLAMKONSTSKOLAN** Telefon: O. 35 60. Sibyllegatan 3.

TENN

Linders Efters. Specialaffär i svenskt TENN SIBYLLEGATAN 29

TEXTILIER

Ateljé ÅSA-CARINA Jakobsbergsgatan 9, 4 tr. (invid Biblioteksgatan) Tel. (1) 192 64. Svenska handvävda Dräkttyger. Moderna möbelytger.

TVÄTTANSTALT

WIENER TVÄTTANSTALT A.-B. Ulvsunda. Tel. 6 18. TVÄTT - MANGLING STRYKNING - GÄRDINER Hämtning dagligen.

UR och OPTIK

Fryd Edert hem med ett ur från urmakare **J. Wahlgren** URMÄKARE & OPTIK HORNIGATAN 1 invid Södermalmsg.

Under den svartvit-röda diktaturen.

(Forts. fr. sid. 1.)

det, att han inte försummat sina plikter — men då det ju i sak kommer precis som tillämpas, så har han inte mycket glädje därav.

Situationen är nu den, att preussiska regeringen visserligen inte är avsatt, men den är satt ur funktion. Braun och hans ministrar få fortfarande disponera över ämbetslokaler, de få fortfarande att representera Preussen gentemot de övriga tyska länderna, i riksdagen, i lantdagen och riksrådet. Men representera är också allt vad de få göra — några beslut få de icke fatta. Ty hela förvaltningsapparaten och exekutivmakten i Preussen stannar i kommissariats hand. Tills vidare — Men hur detta »tills vidare» bör uppfattas, därom råder knappast något tvivel. Papens organisatoriska åtgärder efter Leipzig bekräfta, att han ämnar upphöra det nuvarande, »övergåendes tillståndet till en institution: ett par av de preussiska ministerierna ha direkt underställts de motsvarande riksministerierna, andra ministerier, som formellt förblir preussiska, skola förvaltas av nyutnämnda riksministrar utan portfölj. Att man inte har för avsikt att upphäva denna ordning, ifall en ny preussisk regering kommer till stånd, som har majoritet i lantdagen, är uppenbart. Denna åtgärd är tvärtom en början på den av regeringen eftersträfvade riksreformen, som skall inskränka de enskilda ländernas självständighet, och är i principell betydelse. Därför har också bayerska regeringen i skarpa ordalag protesterat däremot, och förhållandet mellan riket och Bayern, som under de sista veckorna något förbättrats, har åter blivit synnerligen spånt.

Regeringens von Papen ytterligare »reformplaner».

I ett tal inför Berlins pressförening har inrikesminister von Gayl redogjort för regeringens ytterligare reformplaner. Framför allt vill man att paragraf 54, enligt vilken riksdagen har rättighet att avlägsna en regering, som inte längre har dess förtroende. Man vill visserligen inte upphäva paragrafen, man vill bara »inskränka» den — om detta skall ske med tillhjälp av ett slags mystisk första kammare eller på annat vis, omnämnes icke. Och så vill man reformera valrätten. Krigsdeltagare och familjeförsörjare skola få dubbel rösträtt. Om med krigsdeltagare menas bara aktiva soldater eller också sådana, som deltagit i kriget på tryggt avstånd från fronten, det sade inte herr von Gayl. Med dubbelrösträtt för familjeförsörjare vill man kanske stegra barnproduktionen.

Hur regeringen ämnar driva genom sina reformplaner och andra planer gentemot en enhällig och alltmåra förbittrad opposition är en gåta. Diktaturparagrafen kan inte sträpateras i det oändliga, och inte heller Hindenburgs popularitet. Det totala fiaskot för regeringens ekonomiska program — i synnerhet minskningen av exporten tack vare kontingenteringspolitiken kommer snart att få katastrofala följder — har ytterligare stärkt oppositionen. Man kan, stödd på vapenmakt, regera mot folkets vilja och mot lag och rätt. Man kan det för en tid, möjligtvis några år. Men inte i evighet.

En växande solidaritet mot diktaturen von Papen.

Redan nu visa sig tecken till en massornas solidaritet, som annullera alla parti-

gränser. Trafikstrejken i Berlin är ett bevis härpå. I denna strejk stå kommunist och nationalsocialister sida vid sida. Visserligen vill den nationalsocialistiska partiledningen inte riktigt kännas vid saken, först tredje dagen avhandlas strejken på första sidan i Hitlers Berlin-organ — men man är ändå inte längre tillräckligt säkra på sina anhängare för att våga ett öppet anti-socialt ställningstagande. Och inte bara mellan de strejkande av olika politisk färg råder solidaritet — också hela den övriga antikapitalistiska befolkningen känner sig solidarisk med denna strejk. Först och främst av sympati för trafikpersonalen, vars låga löner hotas av ytterligare reducering, men också av andra orsaker: strejken har öppnat en ventil för den växande förbittringen bland arbetarna.

Intresset för det nya valet har förklarligt nog varit ganska svalt: valsedeln har ju ändå ingen betydelse mer, har man sagt sig, riksdagen blir i alla fall upplöst. Strejken gav plössligen en möjlighet till aktiv handling, till tydlig demonstration. Denna demonstration fick våldsam form — då en del-traffic ingångsattes med de 4 arbetsvilliga, som stodo till förfogande, stormades och bombaderades vagnarna av befolkningen och måste dras tillbaka igen. Regeringen svarade med att låta polisen skjuta skarpt på massorna, med att förbjuda alla kommunistiska tågningar, med att brännmärka strejken som högförräderi.

Drivna till barrikaderna.

Det finns ingenting regeringen von Papen är så rädd för som bolsjevismen. Och ändå går allt vad den företager sig indirekt ut på ett befriande av bolsjeismen. Under tretton år, ända tills i våras, trots de hårda påfrestningar, som aeran Brünning medförde, bekände sig stora massor av de tyska arbetarna till staten. Regeringen von Papen har lyckats göra dem till statens oförsonliga fiender. Den har fränstulit de tyska arbetarna deras rätt att deltaga i landets styrelse, den driver dem till barrikaderna. Berlin den 5 november 1932.

Helge Heerberger.

Röst och tal.

(Forts. fr. sid. 1.)

känsligt temperament kunna de åstadkomma ångest och andlig isolering. Ofta finner man hos barn med talländan en mer eller mindre utpräglat svårighet att uppfatta det talade ordet och ofta också att sammansmälta bokstäverna till stavelser och ord (s. k. ordblindhet) och detta även hos individer med god allmän intelligens. Dylika barn ha i skolan svårt att uppfatta resp. att lära läsa och skriva och betraktas med orätt som obehäfvade eller drumliga.

Fru Manda Björling:

Vi måste fatta den svenska språkmelodien.

Fru Manda Björling, som ser främst till den pedagogiska sidan av saken, anger också att det är utmärkt att frågan om röstvärden nu förts på tal genom fröken Henningssons inlägg.

Fru Manda Björling.

Fru Björling framhåller hur viktigt det är att lärarna får reda på hur de ska lära barnen tala riktigt, och att den undervisningen sedan borde ske på samma gång som barnen lär sig läsa. Talteknik och röstvärd skulle inte vara en isolerad sak utan ställas i samband med väl läsning. Fru Björling som halt kurser för lärare bl. a. på Fogelstad, i Göteborg, Norrköping och Falun, berättar hur förtjusta särskilt dessa elever är över vad de får lära sig och hur utmärkt de sätter sig in i saken och tillämpar den på barnen.

Det gäller att lära sig hur språket egentligen låter, att fatta våra svenska språkmelodi, accentueringen. I detta finns en viss metod, som det bara gäller att komma underfund med. Hela uppfattningen av det lästa underlättas i oerhörd grad om man läser rätt, och barnen förstår på ett helt annat sätt och orkar följa med. Även för lärarna själva, som mycket ofta är trötta och sjuka i halsen är det en viktig sak att kunna behandla sin röst på det ändamålsenligaste sätt. Dgt finns en handledning i talteknik som fru Björling sätter utomordentligt högt, nämligen Taltekniska övningar av Anna Bergström-Simonson (Norstedts förlag). ett arbete som är grundat på ett helt livs erfarenheter och är fullkomligt genialt i sin enkelhet. Men det fordras vägledning för att kunna tillgodogöra sig detta.

En utbildning av lärares tal och röst är av största vikt både ur deras egen och barnens synpunkter.

A. A.

MÖTESPLATSEN

Tisdagen den 25 okt. hade Linköpingskretsen av Svenska kvinnors vänsterförbund besök av fröken Ebba Holgerson från Fogelstad. Vid ett talrikt besökt möte höll hon ett synnerligen intressant föredrag över ämnet: »Kvinnorna och tiden».

Var och en, som hörde fröken Holgersons föredrag, fick åtskilligt att tänka på. Särskilt betonades, att vi kvinnor äro kallade till fullt medborgerligt ansvar. De uppgifter, som förut upptogs kvinnans intresse i hemmet, ha blivit utflyttade i samhället, där de nu vänta på kvinnorna. Det är ej fråga om något nytt eller revolutionerande, men vi måste hjälpa till att göra samhället till det bästa möjliga. Och det skulle ej skada, om vi kvinnor höllo ihop litet bättre och visade mera förtroende för varandra.

Talarinnehåvackades med livliga applåder. Efter föredraget följde samkväm med tesupé.

A. A.

se in genom egna fönster

Yrkesfördelning 1920

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Jordbruk m. Jordvingar
 Industri byggbruk
 Hänsigt samförstået
 Allm tjänst fria yrken

Nutida svenskt arbetsliv, där vi alla äro med, behandlas från skilda utsiktspunkter —

- statistikerns Rickard Sandler
- arbetsgivarens Gustav Söderlund
- fackföreningens Sigfrid Hansson
- lönestandardens Bertil Nyström
- yrkesinspektörens Kerstin Hesselgren
- rationaliseringens Erik V. Gabrielsson
- arbetsglädjens Olof Kärnekull
- Sigfrid Hansson
- Alf Ahlberg etc. i

nutida svenskt arbetsliv

boken i vilken radioföreläsningarna och »diskussionerna i ämnet äro samlade.

i varje bokhandel, 327 sidor, kr 3:75

X F:s bokförlag

Köp Edra Hälsovårdsartiklar

för **KVINNHYGIGEN FÖRLOSSNING** **HAVANDESKAP BARNVÅRD**

hos **KIFA** KUNGL. HÖLLEVARNTÖR

31 Regeringsgatan 31

Råd och Rön

ANTIKVARIAT

C. RÖNNELL

Internationellt Antikvariat. In- och iLändsk speciallitteratur. Ansåkriga kataloger på begäran Sibillegatan 19 (invid Östermalmsborg) Tel. O. 401 63.

GLASMÄSTERI

Jilborns Glasmästari & Ramaffär

Kannikaregatan 27, Stockholm. Tel. 61 62, (10/61) 62. Efter affärstid: Tel. Vasa 155 45. Utför alla slag av Glasmästari, inramningar, speglar, omförtyllningar. Reellt och billigt arbete garanteras!

KORGMOBLER

Kvalitetsutförda Korgmöbler

köper Ni absolut fördelaktigast direkt från tillverkaren. KORGMOBELFABRIKEN Enske. Tel. Enske 20 13

PENSIONAT

NÄR NI RE-ER TILL STOCKHOLM

bestall rum i **PENSIONÄT BRISTOL** Drottninggatan 83v • Tel. 12370 Centralt och billigt

TRIKÅAFFÄR

Trika- & Garnaffären

S:t Eriksplan 17. Tel. V. 130 93. ALLTID NYHETER i damkofor, jumpers och underkläder. Stor sortering av Dam-, Herr- och Barnstrumpor. Garn och silke till virkning. Prima varor. Silkesstrumpor uppskåskas. S. Akerman.

PÄLSATELJEN

PÄLSATELJÉ

N. G. MÖRK Folkungagatan 49 (2:a huset från Götgatan, nära 66:2 Götgatavägen) Tel. 53. 46 64 (40) 46 64. Beställningar och reparationer utföras till ytterst låga priser. Förstklassigt arbete garanteras.

Kom ihåg Tidevarvets Reklamkonto Postgiro 55160

Kom ihåg billighetsprenumerationen!

Hälsoprenumeranter för 1933 få nov. och dec. månader gratis. Helår kr. 6:—, Postgiro 1544.

TIDEVARVET

REDAKTION: Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12. EXPEDITION: Telefon N. 48 42. Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 15 44. PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre. ANNONSPRIS: 1 text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932 Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A. B.